

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

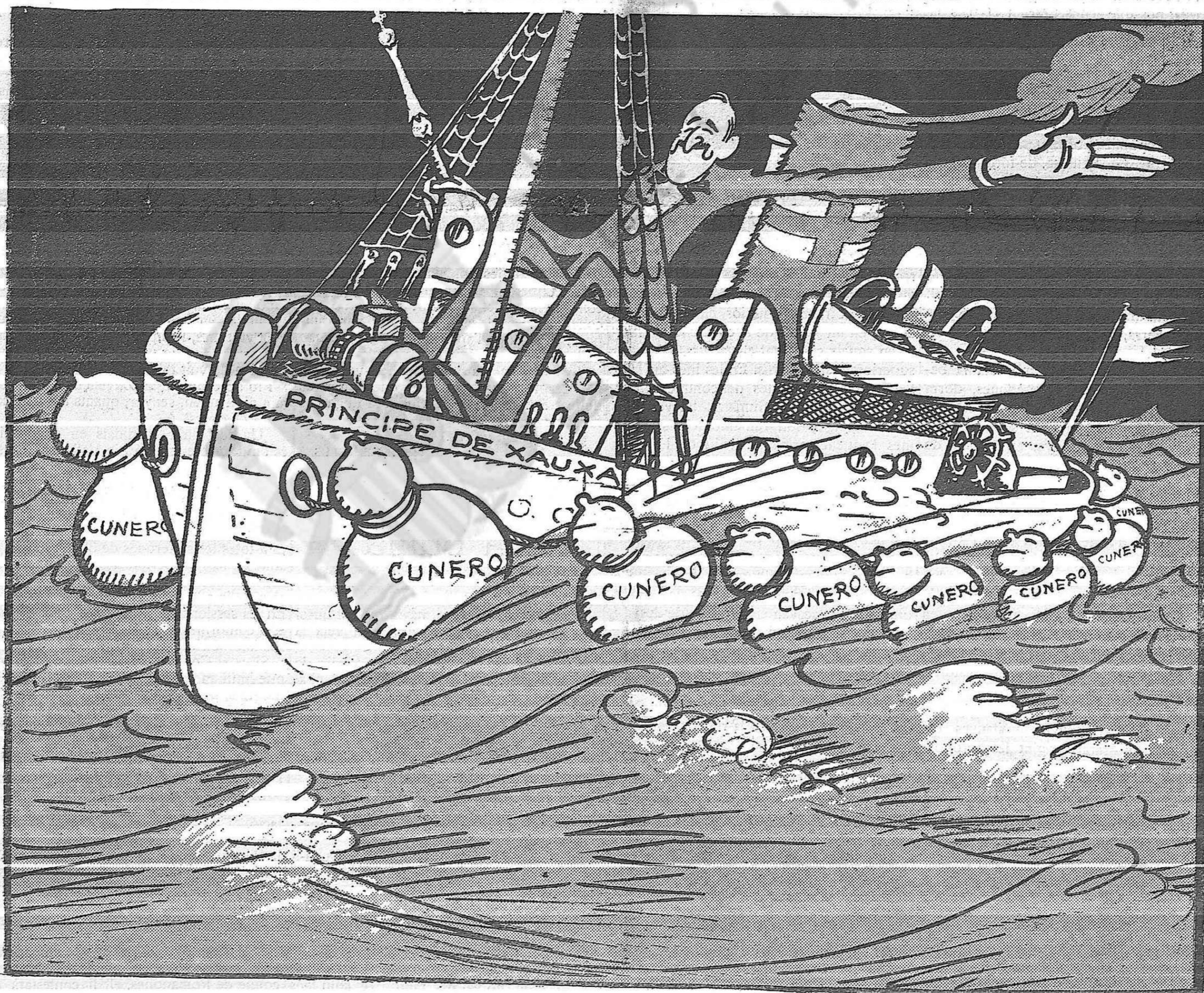
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 2, BOTIGA
TELÉFONO 4115 — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANER, 1'80

EN EL MAR ELECTORAL

— Que aprenguin de mi els capitans de barco. Jo no naufrago mai.

Portugal

El poble germà de l'altre costat de la península, acaba d'entrar a la guerra. Molts periòdics espanyols—germanòfils els uns, neutres els altres—planyen a Portugal. «Fobre Portugal! desgraciat Portugal!» diuen. Però nosaltres creiem que pobles més pobres i més desgraciats hi ha. Portugal ha ocupat el seu lloc en la gran lluita. És un valor internacional; petit, però és un valor. Pitjor cas és el d'aquells pobles, no gaire llunyans de Portugal, que no ocupen cap mena de lloc, ni tenen cap valor internacionalment.

Com era d'esperar, l'intervenció de Portugal ha donat nova ocasió a certa imbecil gent de per aquí per a mofar-se dels lusitans. Aqueixes mofes són una tristíssima prova d'ignorància i d'inconsciència. Portugal no és un país d'opereta, com se vol suposar. La cultura portuguesa contemporània, com ha escrit El Parlamentario, és superior a la espanyola. La història portuguesa és gloriosíssima. Portugal és un Estat que encara no ha perdut les colònies, al revés d'altres Estats. En el terreny militar, té una força proporcionalment més grossa que Espanya.

Però més val que'ls diaris madrilenys no en parlin de la força militar de Portugal. Les guerres colonials i la guerra del Marroc haurien de fer callar als que ara parlen imprudentment de certes coses.

Portugal en la guerra

(ATLÀNTIDA I LEMURIA)

PORTUGAL, és una sel·lecció ibèrica. Deixem ara el valor que pugui representar peis Al·liats el seu concurs; fixem-nos sols en la circumstància de que haja estat possible aconseguir en el país la forta unanimitat que representa l'acceptació de la guerra. I comparem amb la trista dualitat de la opinió espanyola.

Portugal, en la seva actual contraposició amb Alemanya, mostra una eloqüent lliçió. Alemanya és una concentració de força material. La República portuguesa és una concentració, quasi miraculosa, de força espiritual.

Entre les fortes personificacions en que em plau veure representada l'actual lluita de pobles, a manera d'antinòmies mítiques, n'hi ha una que encara no he explanada mai. És aquesta: el combat de l'Atlàntida contra Lemuria. L'intervenció de Portugal, la més purament atlàntica de les nacions avui en guerra, dona relleu an aqueixa representació.

D'un costat, l'Atlàntida. Amb tota la bellesa de les concepcions poètiques, dorm sota les aigües de l'Oceà, entre el Vell Món i Amèrica, un continent sepultat. Des de les costes de Bretanya, en les nits de temporal arriben encara les vibracions de les campanes d'Is, la ciutat submarina.

Catalunya, per l'intercessió del nostre Verdguer, va unida eternament a la memòria fantàstica d'aquella terra filla d'Atlant, sobre la qual deuen plorar les tres mil Occèanides cercant entre els palaus morts, habitats per monstres marins com per espectres, algú Prometeu encadenat vivent a una muntanya submergida.

Portugal és un troç de terra salvat a l'antic cataclisme. Els seus navegants històrics varen ésser exploradors de les despulles de una terra prehistòricament germana, qui suraven sobre el diluvi, muntanyes qui emergien com Ararat, erigint les acrópolis de les ciutats inundades. Aquells descobridors donaren a les illes novellament descobertes noms d'intensa poesia cèltica, revivables del cicle bretó. Lanzarot Tristany... En aqueixa guerra qui ha unit tantes races contra els germànics, l'occidentalisme cèltic ha jugat el primer paper. La primera sang neoròica va ésser la valona, a Lieja i a Lovaina, i els valons són, en els remots orígens revelats per la filologia, germans dels portuguesos. Un galès, Lloyd George, va pronunciar la més inflamada oració excitant an aquesta guerra santa, y el crit de Gales havia de trobar un eco digne a la terra fraterna de Portugal. La Gal·lia, en fi, l'heroica

terra dels gaulois, ha aixecat en la lluita els més clamorosos exemples d'heroisme; i la vella terra druídica és germana primitiva de Portugal.

Pels qui veiem en l'Occident europeu i en el poble nord-americà el sitial més pur de la civilització present, l'entrada de Portugal en la guerra és un capítol més d'aqueixa resurrecció lusitana començada en l'expulsió de la monarquia i proseguïda en tot el sà jacobinisme qui ha alliberat amb una savia direcció política la massa social entregada a la tradició del catolicisme ibèric. I és curiós veure ressorgir sobre el solar dels celtes, primitius immigrants de la raça aria a Europa, la mai apagada energia civil qui injecta noves jovesenes en el tronc de la vella alzina com un encantament de Merli, el nigromàntic del celtisme.

En la mar de les Indies, segons la fantasia intuitiva dels antropòlegs, dorm un altre continent submergit. És la Lemuria. Quina raça va poblar-lo? L'especie mixta entre els quadrumans i els homes, l'especie en qui va fer-se el trànsit misteriós entre l'insínt i la raó, en un ascens de la consciència. Habitaven aqueix continent els lemurs, els micos superiors o super-simis. En les illes qui floten avui com a restes del continent mort, des de Madagascar a Sumatra, tal volta les races selvatges són rememoracions pròximes d'aquelles primates. Qui sab si la rica Ceilán, quan era anomenada Sanka, va veure's invadida per ells, com sembla cantar un passatge del Ramayana. Qui sab si el fantasma gegantí d'Adamastor, dreçant-se sobre els penyals del cap de les Tempestes, era una transfiguració d'aquelles ombres semi-humanes, que avui l'home designa amb el nom llatí dels lemures, espectres dels morts, que sols s'aplaquen en la festa de les Lemuria. Qui sab, en fi, si la nau de Díaz o la nau de Vasco, o la fertillíssima imaginació de D. Luiz de Camoens varen endevinar precisament entre les boires australs i les ones de Bona Esperança la vida animal que dormia sota els vaixells, en la ruta de les Indies.

Avui, quan Portugal s'ajunta als Al·liats contra l'Adamastor germànic, ¿com no imaginar que tota l'Atlàntida està ja unànim en oposar les forces de la nostra civilització occidental contra l'espessa Lemuria qui voldria erigir de bell nou, com en el bosc primitiu, el dret de la força, la guerra sense pietat, el domini de les mans trogiòdiques sobre les refinades llibertats? Atlàntida contra Lemuria...

Mancava el nom de Portugal en l'assemblea. Lusitania, alçant-se contra els teutònics, té un ressò venjador, com si ressucités de les mars atlàntiques, al tercer dia l'altra Lusitania, el magnífic navili entonzat per un crim odiós.

Saludem, companys, el gest del nostre germà Portugal, unit a Catalunya per un altre dels seus històrics alçaments.

GABRIEL ALOMAR

No hi ha esmena

POT donar-se a hores d'ara com a firmada la dissolució de les Corts actuals i per convocades les oportunes eleccions per a les Corts futures. Preparem-nos a rebre tota mena de fadigoses impressions.

Estem segurs de la sinceritat amb que obrarà el govern. Sense hipocresies de cap mena, abusarà desvergonyidament de tots els ressorts governamentals per a lograr el triomf dels seus amics. A Vilanova i Geltrú ja ha ensenyat l'orella. A Igualada hi ha ficat les quatre grapes.

A la barra ministerial no hi oposaràn les oposicions una protesta enèrgica, sinó una habilitat diplomàtica que'ls permeti treure el major partit possible de l'encasillat. Els districtes sense vot s'adjudicaràn als fidels; els districtes sense vot i amb una mica de veu seràn regalats als adversaris de per riure; els districtes amb vot i veu els donarà el favor ministerial a qui convingui. Als districtes bravamment independents ja's cuidaràn de malejar-los les divergències republicanes.

Perquè els republicans donarem en aquestes eleccions una prova més de que no tenim esmena. Especialment els republicans de Catalunya. Particularment els republicans de Barcelona.

Aquí on la Lliga és un veritable perill per la seva influència reaccionària i un enemic formidable per la seva cohesió i els seus medis; aquí on la massa obrera constitueix una força positiva fàcil de sumar a una acció republicana; aquí on el govern no hi té arrels ni la reacció simpatia, els republicans no sabem obrar amb seny, malgastem les nostres energies en disputes xorques i en despreciables intrigues de casinet.

Una candidatura d'homes prestigiosos, veritablement representatius, faria callar les petites ambicions. En lloc de pensar en la gravetat dels moments actuals, en la puresa de l'ideal, en les conveniències de la causa de la Llibertat, els prohoms calculen les conveniències del seu partit o les particulars conveniències, els casinets criden per a imposar el nom de l'apreciable senyor Fulano i els diaris fan política de capelleta, tirant pedres a la teulada de la capelleta veïna.

I després quan cridarem que som amos del carrer i amos de tot, vindrà la Lliga i es farà mestressa de nosaltres.

Ja ho anirem veient.

JEPH DE JESPU

La butlla

EN Peret, paleta, després de nou setmanes de vaga, havia quedat quasi transparent; no més se li veia la pell i l'ós.

La seva dona ja no gosava sortir de casa perquè ningú'ls volia fiar més, ni al forn, ni a cal graner, ni a la taverna.

Una parenta de la dona va trobar an aquesta el dimecres de Cendra:

—Com esteu?... I el teu marit?...

—En Peret, malament. Fa un grapat de dies que no menja.

—I això?—fa extranyada la parenta.—Doncs... ¿que ha perdut la gana?

—Gana rail... Però, filla, no's pot empassar res.

—Ous!... els ous van molt bé!... Dona-li ous del dia, tants com ne demani; i carn molta carn.

—Pero si no en podem menjar, d'això!...

—I si donal... Tenint butlla sí, que se'n pot menjar. Que no ho faci pas sense butlla, que és peccat.

—Estem bé per butlles!...

—Caram, no val pas tant!... Té aquí tens una pesseta; aneu a cal bisbe i compreu-se'n una.

La pobra dona, al arribar a casa, ho explica al seu marit.

En Peret agafa la pesseta i s'en va decidit cap a cal Bisbe.

—Deu los guard... ¿que és aquí que despatxen uns papers per a poder menjar ous i carn?

—Si és servit, la butlla.

—Quan val?

—Una pesseta.

—Com aquesta. I tenint la butlla ja puc menjar tants ous i tanta carn com vulgui?

—Sí, senyor.

—Pero ¿com ho faré pobre de mi si ja no tinc ni carn... i ous amb prou feines?

XIP

Els futurs candidats

OMENCEN a sonar noms d'aspirants a pares de la Patria, i tots afirmen que compten amb l'apoi de la majoria dels electors dels districtes que festegen.

Un dels candidats més còmics, digne de figurar en una revista d'en Paso i l'Abafi, amb musica d'en Valverde, és el doctor Bofill de Santa Coloma de Farnés. En els pobles de la costa parla de revolució i república, i en els de la part alta, d'en Jaumet i de la Santa Mare Esglesia. Amb una hora de camí que faci, pensa i diu completament al revés.

A la seva casa de Santa Coloma hi té una Mare de Déu, i es diu que per fer-se bon veure de la gent de la crosta de baix, festeja amb la filla d'un ex-diputat carlí.

Té un auto de marca italiana, i un secretari particular que és la última paraula de lo insustancial i de lo incolor. Fins es mareja de tant en tant com les senyorettes cursis i histèriques. És l'últim passant d'en Sansalvador, el diputat provincial lliguero; i aquest el deixa fer, malgrat dir mal d'en Ventosa i Calvell, perquè tots els de La Lliga saben que aquest noi és el hazme reir del districte. I està clar, com més discursos contra en Ventosa, més vots a son favor.

Els republicans de debò no volen al doctor Bofill i l'Ulled (Papitu) encara es recorda de la malifeta que li feu en les passades eleccions legislatives, i com és lògic, per tot arreu el posa en solfa. Fins fent el resopó en els bars del carrer Nou.

Publica un setmanari que devegades surt cada vuit dies, i és perquè els que el redacten necessiten mig mes per a escriure una gasetilla de vuit ratlles.

I lo bò és que està convençut que arribarà a diputat. Ai, senyor, quants en va deixar el rei Herodes!

Un dels altres candidats en perspectiva és l'indomable solteró Pio Valls, que cansat de representar a Vallgorguina a la nostra Diputació, vol anar al gran safareig nacional. En Pio Valls és el prototipu del diputat decoratiu. És alt, ben plantat, amb una barba jesucristenca que fa caure en basca a totes les solterones de 35 a 40 anys. És amic de tots els periodistes, i per a tenir-los contents sempre els promet que'ls convidarà un dia a la seva finca de Vallgorguina. En les sessions no parla mai, puix sempre està conforme amb tot... fins amb els discursos kilomètrics d'en Mir i Miró.

Si va al Congrés, no és, doncs, de creure que imiti an en Macià, i serà l'ídol dels taquígrafs, perquè fins en les votacions surt de la sala per no tenir que dir ni sí ni no. Prefereix fumar tranquilament un cigarret dels de vuitanta.

Això, sí, quan se tracta de Vallgorguina, l'home corre com un desesperat per tots els negocis regirant expedients i donant pressa als empleats encarregats de la seva tramitació.

Ell diu que és carlí; però fins en Prat de la Riba assegura que no és res. Emperò a don Pius—com li diuen—li basta amb ésser don Pius... i prou. Don Pius és don Pius! No faltava més!

Es diu que'l volen presentar per Berga, la terra de la típica Patum.

Si surt elegit, quan el R... li demani que faci obstrucció als projectes lliberals del comte de Romanones, ell li contestarà que no és aimant d'armar soroll, i en lloc de acudir a les sessions permanents, preferirà

passejar-se per la Puerta del Sol, a les dugues de la matinada, i si algú dels seus li reproba la seva conducta, li contestarà que les nits Déu les feu pels solters, encara que tinguin molts pèls blancs a la barba.

T.

Lletra del front

El nostre amic l'eximí escriptor en Santiago Rusiñol ha rebut una admirable carta d'un conegut artista francès que lluita en el front en calitat de tinent.

D'ella en traduíem els paragrafs que van a continuació i que segurament interessaran als nostres lectors.

«Sense comptar les probabilitats de que't matin, probabilitats que varien segons el lloc a que vas destinat, però que no són mai nul·les; sense comptar això, jo'm pregunto com l'organisme humà pot resistir aquest esforç. Es veritat que ja ens hem acostumat a tot. Sofrim el fret, la pluja, i sobre tot en determinats temps la falta de dormir, sense que tot això tingui massa influència en la nostra resistència física. Emperò, arriba un moment, després de mesos i mesos d'aquesta vida afrosa, en que no puc menys de pensar en tot lo que he deixat allà baix. Quan penso en l'encant de la meua feina, en la dona, en les criatures, en la meua casa que s'aixeca en la dolça vall; quan me miro ara miserable, brut, ensorrat, sense poder treballar, ni pensar, en certs moments, al trobar-me desposseït d'aquelles petites atencions, d'aquell luxe també petit i simple i familiar; al ajeurem a la ventura sobre palla podrida o en la pobre cambra de pagesos de una casa abandonada i molt sovint reventada per la metralla, quan me trobo aixís, me venen crisi afroses i tinc necessitat d'un coratge sobrehumà per a suportarles. Felicitament aquestes crisi són poc freqüents i de curta durada. Quan arriben, me'n vaig a la pallissa i allí me colgo i passo qualques hores en un estat d'anorreament complet. En surto curat i refrescat i recomenço els meus serveis com si res hagués esdevingut. Els defalliments d'una hora, són excusables. Els que'm coneixeu, sabeu perfectament que no tinc res de guerrer. No és l'instint, ni l'amor a la guerra lo que'm dóna les forces necessaries per a acceptar aquestes proves; és el bon sentit, la raó, aquesta vella raó francesa que'ns fa palpar, tocar, tot lo que perderiem

de no aguantar aquest horror fins al cap d'avall.»

«No se sabrà mai l'esforç prodigiós que s'ha fet en poc temps. Aquest poble tant vibrant s'ha disciplinat i aquesta disciplina és estimada i capida per tothom. Jo resto admirat davant dels meus homes dels quals el més jove té quaranta anys i alguns 43 i 44. S'ha tractat de retornar-ne quelcun a l'interior; han refusat. La secció és una família y tots ells s'averonyirien d'abandonar als altres. Amés tenen una idea que els lliga a són lloc, és simple, ingènua. Són gent que s'interessen per llur missió, que tracten d'acomplir-la millor que'l veí, que han organitzat el seu treball a gust d'ells seguint l'idea directiva donada pel quefe; tota aquesta gent semblen dir-se: «si jo no fos aquí, que n'aniria de malament tot això!» Heu's-aquí lo admirable de la disciplina de aquest exèrcit, disciplina molt elàstica i dintre de la qual tothom se figura crear lo que fa, i haver-ho imaginat. Aixís, considerant cada soldat el seu treball seu, cosa d'ell, està persuadit de que no pot abandonar-ho.»

«Amic, aixís com per a menar un cavall de pura sang se necessiten dits que no'apretin massa, per a conduir homes de raça es precisa una gran cura, un gran tacte. En sa immensa majoria, els nostres quefes el tenen aquest tacte de deixar fer, bo i dirigint. De aquest equilibri ens vindrà la victòria, car nosaltres i assoiirem per poderosa que sigui la força d'aquests folls furiosos. Tinc la seguretat de que si nosaltres volíem fer, per a vèncer, els sacrificis que han fet els alemanys i fan encara dues vegades per mes, ja'ls hauríem foragitat. Però, seria criminal fer matar als nostres homes com ho fan aquests brutos per a no arribar enlloc.»

«Acabo de veure part de l'ofensiva actual. Esteu segur que's trencaràn les dents. Lo que he vist me'n dóna la seguretat plena. Podrà haver-hi fluctuacions en la línia, però, què vol dir que una línia de defensa sigui uns quants cents metres endavant o endarrera, si no poden trencar-la? El moviment en els volts de la batalla és una cosa impossible d'explicar. Lo que esferèix és l'ordre que regna en aquest caos formidable. Es cosa folla i sobrehumana. Te sens aixafat per totes aquestes grans macs en moviment i arrocega per aquesta rúa ràpida, en la correguda de la qual sols hi han màquines. L'empenta envers l'objecte és tal; la cadena, de la qual no ets més que una anella, està tant tivanta, estira amb tanta força, que no's dóna cap importància al risc. La mort sembla un detall. Allà on ella colpeja, la gent tomba la cara i segueix endavant sense girarse.»

«Aquesta victòria no crec que hi hagi cap més poble capaç de pagar-la al preu que la paguem nosaltres, i al mateix temps crec també que cap altre n'abúsará menys que nosaltres. La França no té ambicions de dominació. Lo que ella vol és treballar en pau els seus vergers i fruir del seu caràcter, però això ho vol amb una obstinació que meravella. Vos juro que sempre que he sentit als meus homes parlar de la victòria, mai ha estat en sentit dels profits que d'ella podríem treurer, tot lo que desitgen és tornar a llur casa i poder viure en ella sense tenir de preocupar-se de la defensa.»

LA BOGERIA D'UN SANT HOME

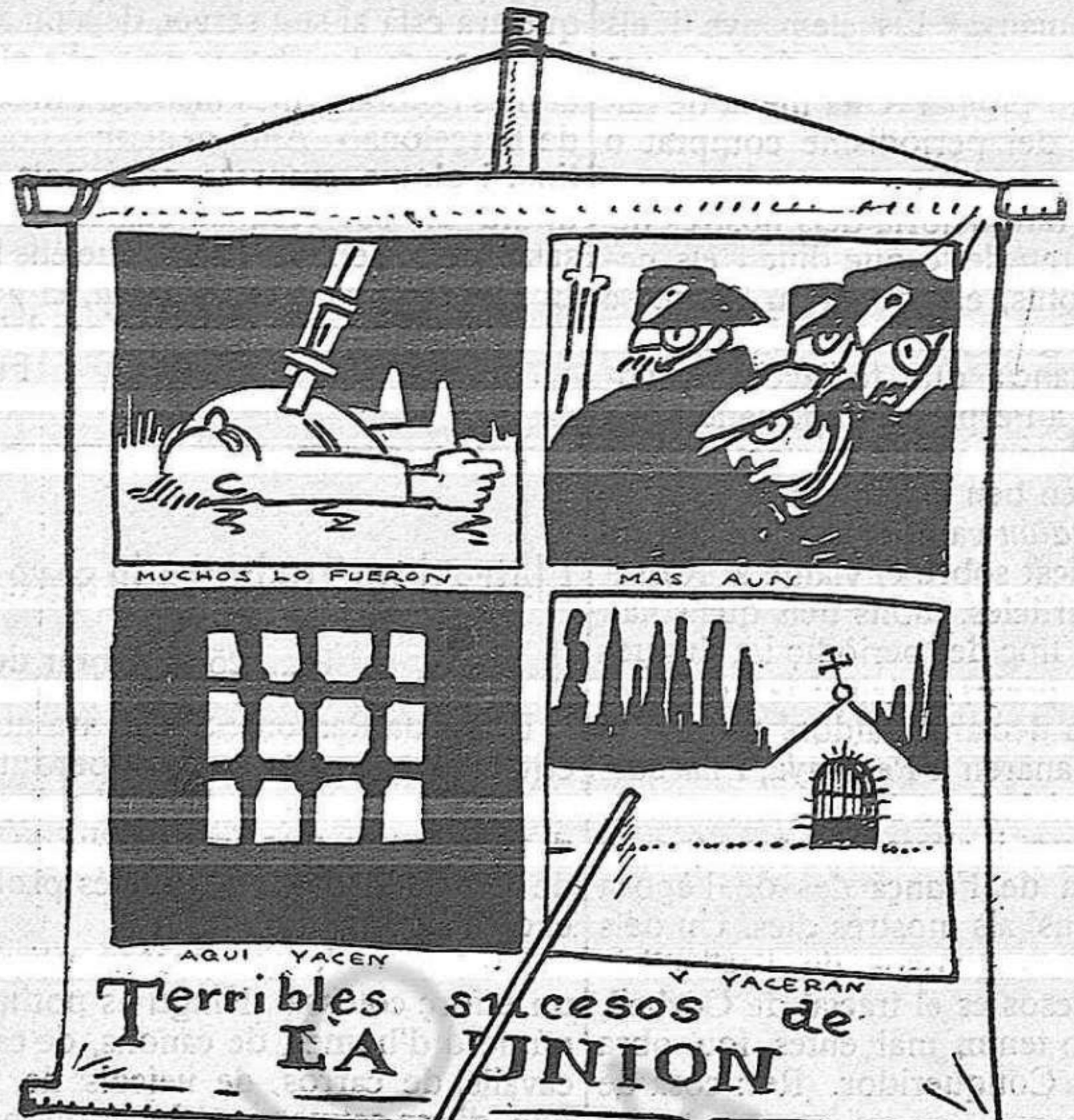
El diari Standard, de Londres, publica fragmentariament el sermó pronunciat per un clergue alemany, Fritz Philippi, en una església de Berlin.

Heus-aquí un petit passatge de l'original predicà d'aqueix sant home:

«Avui, caríssims germans, he d'escullir com a texta el versícul de Sant Lluç (XII-49) que diu: «He vingut a llençar el foc damunt la terra: ¿Què puc fer-hi, jo, si el foc ja està arborat?»

«Nosaltres, els alemanys, el poble més pacífic de la terra podem ara, justament,

L'exemple

—Companys!... La Unión fa la força.

El perill

—I no us agafa por quan veieu venir un taube?

—Quan estem a prop de dones i criatures, sí.

repetir les paraules del redemptor quan va dir «No us creieu que jo hagi vingut per a dur la pau al món; jo no porto la pau, sinó l'espasa» Així com el Tot-Poderós va crucificar al seu Fill al objecte de que's complís l'obra de redempció, del mateix modo la nostra Alemanya està destinada a crucificar l'Humanitat per a assegurar la seva existència. L'humanitat ha d'ésser salvada per la sang i el foc; es a dir, per l'espasa. Els guerrers alemanys, al vessar la sang de les altres nacions, no ho fan pas per gust, sinó perquè saben que aqueix és un deure sagrat, i que si no ho complien, cometrien un gran pecat. El nostre estimat emperador abomina dels horrors de la guerra; la proba és que durant molts i molts anys ha treballat per a mantenir la pau del món. L'Alemanya no ha menaçat mai l'independència de cap nació amb la seva força. És, precisament, a causa de la nostra puresa de principis i de procediments que havem sigut escullits com instrument del Tot-Poderós per a castigar als envejosos i als dolents, per a ferir amb la nostra espasa als pobles pecadors.»

«La missió divina d'Alemanya, estimats germans, és crucificar l'humanitat. Per consegüent, el deure dels soldats alemanys ha d'ésser pagar de ferm, sense pietat, han de matar, han de cremar han de destruir. Totes les mitjes mesures seràn impies.»

«Aqueixa guerra ha d'ésser una guerra sense pietat. Els dolents, els amics i els aliats de Satanàs, han d'ésser exterminats, segats com la mala herba. Satanàs mateix, que ha vingut al món en forma de una gran potencia, (l'Anglaterra), ha d'ésser esclafat sense compassió. La tasca divina d'Alemanya és complir la destrucció de tots aquells

que personifiquen el mal. Quan la santa obra serà finida, es veurà que i toc i l'espasa no hauràn treballat en và: aleshores tindrà lloc la redempció de l'humanitat. El regnat de la Justícia serà establert damunt la terra, i l'Imperi alemany, que l'haurà creat, esdevindrà el seu protector.»

Davant de tot això no s'hi pot fer més que el següent comentari:

I un bè negre!

DE L'ANADA A PERPINYÀ

UNA OFENSIVA DE PAPER

H, si, amics, no en tingueu cap dubte! L'acte catalano-francès de Perpinyà va ésser importantíssim, transcendental, ple de significació, ric de resultats. Va ésser un acte històric.

Per a conveç's d'això, només cal fixarse en l'explosió d'ira i de rabia que el viatge dels catalans al Rosselló ha provocat en la premsa germanòfila. Tots els diaris, setmanaris i revistes que sostenen la causa de l'Alemanya, venen publicant, ja fa dies, articles i més articles contra l'anada a Perpinyà i contra els catalans il·lustres que van pendre part en aquell bellíssim i sinceríssim acte de germanor.

La campanya d'insults empresa per les fulles germanòfiles, és una veritable ofensiva,

una ofensiva violenta i combinada, que respon segurament a un mot d'ordre donat per l'Embaixada alemanya. Els alemanys i els seus servidors han començat, doncs, una ofensiva de tinta i ploma. Una mena de batalla de Verdun del periodisme comprat o subvencionat...

Com que la gran majoria dels nostres llegidors no s'enteren de lo que diuen els periodics germanòfils, els donarem sobre la dita campanya alguns curiosos detalls. Així veuràn l'importància que té l'acció franco-catalana iniciada a Perpinyà, importància que amb els seus furiosos i repetits atacs, els adversaris confessen ben clarament.

El *Correo Catalán* va al davant de la campanya. Ha publicat sobre el viatge al Rosselló, uns dotze articles, molts dels quals han anat en primer lloc del periòdic i a dugues columnes. Un pretès catalanista, que no dona el nom, ha declarat traïdors a la Patria catalana als qui anaren a Perpinyà, i ha sostingut la seva tesi furibunda enumerant tots els danys, greuges i altres excessos que ha rebut Catalunya de França des de l'època antediluviana fins als nostres dies. Un dels ressentiments més grossos de l'articulista contra els francesos és el tractat de Corbeil, el qual, si no ho tenim mal entès, fou obra d'En Jaume el Conqueridor. Res: cosa de set centúries...

El *Correo Español* porta publicats en lloc preferent quatre articles del celeberrim Cirici Ventalló, el periodista vulgaríssim de les eternes *guatlles*. Amés, ha publicat dos o tres articles anònims sobre el mateix tema. Ara, de fresc, hi publica un article el comte o marquès de Doña Marina, moit senyor nostre.

El *Debate*, de Madrid, ha publicat quatre articles. En un d'aqueixos articles s'encarava amb En Bastardas i li retreia que el seu discurs de Perpinyà era fet en un castellà incorrecte, llastimós. I el discurs d'En Bastardas fou pronunciat en català...

A Barcelona, els dos diaris comprats pels alemanys, han ocupat el seu lloc — i no precisament d'honor — en aquesta ofensiva. L'Urrecha i En Marsillach han fet de *boches* amb disciplina admirable. Val a dir que la campanya d'aqueixos dos diaris ha estat la més desgraciada, com era d'esperar. I és que

els alemanys demostren molt poca traça en triar periodistes. D'un dels més significats que ara està al seu servei, deia un antic company seu de *La Renaixensa*. «Es el periodista més ignorant, més mandra i més presumit de Barcelona.» Amb gent així, l'ofensiva de tinta i ploma empresa aquí pels alemanys tindrà un sol resultat: baixes. Baixes en la subscripció, s'entén. I sino, que ens ho diguin *El Día Gráfico* i *La Tribuna*, el tiratge dels quals es va fonent com una candela.

FULMEN

Lletra d'un "pelut" a la seva padrina

P..., 25 de febrer de 1916

Estimada Ramona: Si fins ara no li he escrit sinó una carta, no s'ha perdut per això res, car la correspondència ha sigut sospesa des de fa tres dies amb motiu de l'ofensiva de Verdun, suspensió que és probable duri encara alguns dies més.

Nostres amics els *boches* estan realitzant un esforç colossal. Ningú es pot imaginar el número d'homes, de canons, de camions, de cavalls, de carros, de veïcòls de tota mena que d'una setmana ençà i a tota hora donen a les abans quietes carreteres d'aqueixa regió del Mosa la mateixa animació del faubourg Montmartre a les set del vespre. Aquesta topada pendrà, segurament, extraordinari relleu entre les grans batalles d'aqueixa guerra.

Si els *boches* prenen Verdun, s'haurà de regoneixar que llur poder és irresistible i no ens quedarà altre remei que ajupir-nos, doncs no vui creure que's puguin acumular més medis de defensa en un sol punt: dinou forts, 300,000 homes per capbaix, trinxeres i valles de fil-ferro, tot atapat; una artilleria compacta on les peces es toquen l'una amb l'altra i retronen sens interrupció amb un formidable sotraqueix de tot lo existent; de tot això disposem allí per a rompre una ofensiva.

Fóra precís que's *boches* sentissin encara tot l'odi, tinguessin tota la furia guerrera del començament, per a consentir que's deixes-

sin allà centenars de milers de cadavres i de mutilats amb el sol objecte de guanyar una plaça forta que probablement després no podrien conservar.

Ara que vostè ja sab el motiu que ha fet abreviar el nostre repòs de 15 dies, i tota vegada que no'm trobo al bell mig del combat, espero que'm farà l'obsequi de reparar l'oblit que m'ha privat de comprar-me una d'aqueixes velles pipes de cirerer que fan la joia d'un «pelut».

Devot séu
P. GUERREAU

Els diputats Mrs. Paté i Lauraine, membres de la comissió de l'exèrcit, han visitat a Verdun al general Pétain, jefe de les tropes que s'oposen al avenç germànic.

El comandant, sense dissimular les dificultats de la seva feina, està plé de confiança i de sang freda. «Estic tranquil. Tinc la seguretat de l'èxit final», digué el general Pétain.

Notes de fóra

Pais.—Les festes del Carnaval foren excomunicades per la *Bogadera*, qui va dir que, totes les noies que ballarien, ballarien amb el Diable, ategint: «¿que no tenen mare aquestes noies, que s'atreveixen a disfregar-se?»

Els del *Centre Morral* anaren a clavar a casa l'alcalde un cartell anunciant una funció: *L'afaita clatells*. I com que no'n donaren coneixement, el batlle els sospengué la representació, lo que motivà una gran batussa entre la *Bogadera* i l'agutzil i havent-hi d'intervenir la força armada.

No'n tenen prou amb intentar pendre el pèl aquests llanuts, que ara rifen un xai (mil números a 10 cèntims: 100 peles). A veure si hi ha cap carnicer que en tregui tants diners.

Creieu-me, noies, quan us vulguin afaïtar el clatell, digueu que no hi teniu pèl, i quan us vulguin fer passar xai per bestia grossa, digueu que... *naranjas*.

Sonata XXI

HA acabat o mig acabat la vaga, no més queden en aquest estat els paletes i alguns obrers d'altres rams poc importants. El senyor governador ha quedat descansat. Que's posi tranquil, que si la cosa s'ha arreglat o els obrers han cedit, no ha sigut pas per culpa seva; s'ha de regoneixar que ell ha fet els impossibles per a que s'agravés el conflicte i la broma acabés malament. Però, no desesperi, vostè segueixi com fins ara i un altre dia serà.

En Junoy veig que ara, a més de freqüentar el palau reial, es dedica a ésser visita dels de prínceps i infants. Ja l'estic veient nomenat gentil home de cambra amb exercici i amb una clau penjada al cul com en Bufanúvols o en Boladeres. Això si no el fan marquès de la Conseqüència.

L'Azcarate també hi va, ja és veritat que els homes quan se fan vells tornen a ésser criatures. Res tant fàcil com enganyar a un infant.

Ara m'he llegit els discursos dels de la Lliga. Primer parlà l'Abadal. Tothom devia dormir. El senyor Abadal és la llauna més llauna de la Lliga i de tot Barcelona, hi han altres oradors que al menys fan riure, ell res, ni això. Té la serietat del... president.

Després en Sedó; don Lluís suposo que quan tracta de qüestions econòmiques deu saber lo que's diu, perquè jo no'n sé res i ell tota la vida que no's dedica a altra cosa i ademés *charitas omnia credit* que diu sant Pau.

Molt bé, quedem que sab lo que's diu, ara els qui no crec que ho sàpiguen són els que l'escolten, sempre s'endormisquen a causa de que els seus discursos duren, duren, duren...

Després sortí el tenor, o diguem-li *leader* senyor Cambó; es veu que tenia dia de rabia. Vingà dir mal del govern i com que això és molt fàcil perquè lo que és motius ne sobren, de traïdors i d'embustersos no'ls va deixar.

Al final digué que'ls regionalistes presen-

MALATESTA

TENIA yo muchas ganas de conocer a Malatesta. El otro día, me decía Luis Bonafoux en un bar de las vueltas de Talgart Street: «Ya iremos a verle. En las actuales circunstancias, esta clase de visitas son un poco peligrosas para el que las hace y para el que las recibe. Porque se arriesga uno a que la policía lo «file» y a que le echen con mejores o peores modos de la Isla Nebulosa. Pero, vale la pena de exponer algo por ver al gran italiano. Malatesta es un tipo muy interesante. Ha viajado por toda la tierra. Habla siete u ocho idiomas. Es orador y escritor. Es un sociólogo eminente y un profundo matemático. A pesar de esto, a pesar de que le habría sido muy fácil enriquecerse, adquirir una envidiable posición social, no ha querido renunciar jamás a su humilde condición de obrero, y actualmente, a los 63 años de edad, vive del trabajo de sus manos y va al taller cada día a ganarse los cinco o seis chelines de jornal que le da su patrón. Es admirable. Esa incorruptibilidad, esa inocencia de alma, esa fuerza de carácter sólo los da un ideal, el ideal anarquista. Hace poco, estuvo Malatesta preso aquí en Londres. Yo, entonces, me encontraba en París. Por carta le encargué a mi hijo Luis Tulio que fuera a la cárcel a visitar, en representación mía, al apóstol ácrata. Este lo recibió lleno de jovialidad y de buen humor, y le dijo que estaba muy contento de que le hubiesen encerrado los ingleses, porque las cárceles de Londres eran las únicas del mundo que no conocía, y, como se hacía viejo, temía, antes de ingresar en ellas, que se iba a morir sin visitarlas». Verdaderamente es pasmoso.

Como Bonafoux sale poco de casa y la entrevista con Malatesta se demoraba más de lo que deseaba yo, le rogué ayer a Jaime Brossa, que conoce también al gran Enrico, que me acompañara a casa de éste. Brossa se prestó gustoso. Cuando nos encamináramos a casa de Malatesta, le pregunté yo a Brossa: «¿Malatesta es un hombre tan siniestro como dicen? ¿Es verdad que una vez se tuvo que escapar a nado de Italia porque lo iban a fusilar? ¿Es cierto que ha tomado parte directa o indirecta en todas las

revoluciones que han estallado y en todos los atentados que se han cometido en el mundo de cincuenta años a esta parte?» «¿Qué sé yo! — me respondió Brossa. — Se fantasea mucho. El problema de la sugestión y de la instigación es muy grave. Nadie hace cometer un regicidio al que no lo quiere cometer. Nadie puede sublevar un pueblo que no se quiere sublevar. Lo que hay es que al capitalismo y a los gobiernos les conviene hacer cundir esas especies para poder deshacerse en ciertos momentos de los «mèneurs», para poder herir en determinadas circunstancias a la revolución en la cabeza. Lo que yo puedo asegurarle es que Malatesta es un hombre muy tierno. El día que enterramos a Tarrida nos hizo un discurso sentimentalísimo. Casi todos nos echamos a llorar. Y él mismo lloraba también. Pero, en fin, la ternura de entrañas es cualidad de todos los hombres violentos».

Enrique Malatesta vive en el barrio italiano, en casa de un compatriota suyo, antiguo amigo de Ferrer, que se llama Deffendi y que tiene aquí en Londres una tienda de ultramarinos y de géneros de su país.

Una vez llegados a casa de Deffendi, Brossa le explica a este nuestras pretensiones. Deffendi sube a ver a Malatesta y al poco rato bajan los dos. En seguida se hacen las presentaciones y Malatesta, Brossa y yo salimos a la calle.

Malatesta viste el traje corriente del obrero inglés. Unas botas de nueve o diez chelines. Un sobretodo desteñido, comprado quizá de segunda mano en alguna prendería de whitechapel. Un sombrero flexible debajo de cuyas vastas alas han hecho, como las golondrinas debajo del alero de un tejado, su nido las más bellas ideas.

Malatesta es mediano de estatura. Tiene la frente avanzada — hacia el pensamiento ajeno, hacia las teorías nuevas — y los pámulos puntiagudos y atrevidos. Cuatro o cinco arrugas terribles hienden su cara. Como dos gusanos de luz en un ribazo brillan sus ojuelos sagaces entre la escarcha de sus cejas, entre el matorral de sus barbas. Sus manos están encallecidas y cubiertas por este guante de nobleza que les pone a los obreros el trabajo.

Enrique Malatesta se expresa con corrección en castellano. Sólo alguna vez mezcla en la conversación algún italianismo o se le nota que se esfuerza en la pesquisa de alguna pala-

bra que no encuentra. Cuando le ocurre esto, su voz se le vuelve más agria, más tajante.

—¿Qué me dice de la guerra, de los culpables de la misma, etc.?

—De culpables no hay que hablar, por lo menos en el sentido de inculpar a unos para excusar a otros. Para mí son todos los gobiernos y los partidos burgueses responsables por igual. De esto sí que no cabe dudar. Los que conocemos un poco las intimidades de la política europea tenemos fallada hace tiempo esta cuestión. La política de «l'encerclement», seguida con tanta tenacidad por la Entente, había de venir a parar a esto. Lo que admira es como el trueno no ha estallado antes. A punto de estallar ya ha estado en diversas ocasiones. En un libro reciente de A. Meyer, director de *Le Gaulois*, en que se censura la indefensión de Francia, nos descubre el autor que en 1906 Eduardo VII invitó a esta a atacar a Alemania y a echarse encima aprovechando el primer descuido. Pero el presidente de la República francesa contestó que ésta no se hallaba preparada. Los que quieren eximir a Inglaterra de responsabilidad alegan los esfuerzos que ha hecho esta nación para conseguir la limitación de los armamentos navales. Pero, eso demuestra lo contrario de lo que se quiere probar. Porque Inglaterra deseaba que se hiciera un alto en las construcciones navales, porque el «statu quo» le favorecía a ella y porque estaba viendo que Alemania iba pronto a igualar y hasta a superar sus fuerzas marítimas. Esto era bien evidente. Porque vuelo como el de ese pueblo no se ha visto jamás. Yo soy un gran admirador de Alemania. Casi todo lo malo que tiene el pueblo alemán nos lo ha tomado a nosotros, a los latinos. El cesarismo, el despotismo político no es germánico, es romano. El militarismo, la belicosidad, el culto de la fuerza son mucho más antiguos en las naciones mediterráneas que en las del norte. La superstición religiosa es mucho más grosera en Italia y España que en Prusia. El feudalismo territorial e industrial es mucho más bárbaro en Inglaterra que en Alemania. Da risa oír y leer que Inglaterra, el país del colonialismo y del imperialismo naval, y Francia, la república devota de Napoleón y Juana de Arco, luchan por la libertad de los pueblos. Ya veremos, si ganan, lo que harán con Polonia, con Servia, etcétera. Guerra de revanchas y de hegemonías es esta, dígame lo que se quiera. Guerra de con-

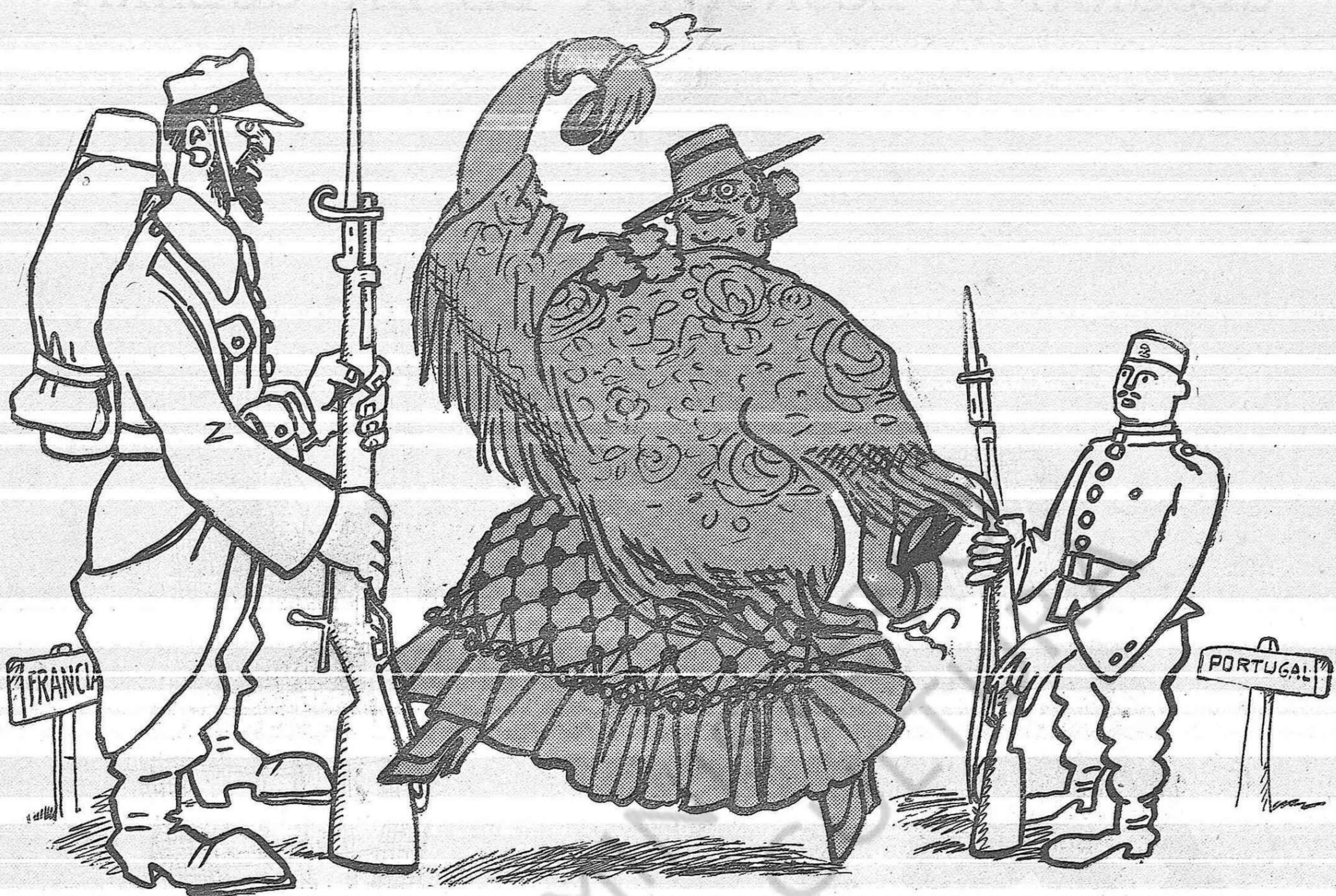
quista y de rapiña. Inglaterra lucha por el aniquilamiento de la competencia industrial alemana. Francia, por recobrar la Alsacia-Lorena. Italia, por adueñarse del Adriático, por apropiarse un par de florones de la corona de Austria. Y los demás, por lo que caiga. ¡El imperialismo! Pero si lo hemos inventado nosotros. Ahí están esos italianos que se figuran que no hay otros como ellos. Ahí están llenos de megalomanía y de d'annuncianismo, empeñados en traer la tercera civilización, la del «popolo», después de haber traído, al decir de ellos, las otras dos, la romana y la papal. Ahí están esos italianos, a quienes sólo ganan en chifladura y en tarasconismo, ustedes, los españoles. En cierta ocasión, me encontraba yo en una casa de huéspedes, en Madrid. Y allí, un mentecato decía muy seriamente: «A nosotros, los españoles, lo que nos falta es unión, es unanimidad. Si desaparecieran de nuestra política las rencillas, y nuestros partidos se reconciliaran, pronto haríamos morder el polvo a los franceses y a los ingleses». Y lo cómico del caso es que todos los que escuchaban a aquel majagranzas asentían muy convencidos. ¡El imperialismo, el tamerlanismo! ¿Cómo se puede sostener que son males exclusivos de la gente del otro lado del Rhin? ¿Qué diferencia hay entre Nicolás y Francisco José, entre Jorgé y Guillermo? Pero, en fin. Quizá vale más que sea venida Alemania. Así estallarà allí una revolución. Y una revolución alemana ha de ser una cosa terrible. Lo peor de esta guerra son las reservas inagotables de obediencia, los bajos fondos de servilismo y de gregarismo que ha descubierto en el alma del pueblo. ¡Qué fatalismo más descorazonador! ¡Qué resignación en el dejarse matar! Ni una protesta, ni un chispazo de rebeldía. Por lo demás, como en los tiempos normales. Sólo la protesta física, material, del ladrón que roba, del asesino que mata. Pero sin la conciencia del derecho a robar, a emplear la violencia. Y con remordimiento. Y estad seguros de que si el robo le sale bien, despreciará a los ladrones que se han dejado coger. ¡Ah! esto es terrible.

Para guarecernos de la lluvia, nos refugiamos en un café. Pero llegamos ya mojados, chorreando. El viejo anarquista tiene la cara bañada de tristeza y de humedad. Y la lluvia del cielo en su rostro parece llanto. Y las gotas de agua, en su barba y en sus ojos, parecen lágrimas. — ANGEL SAMBLANCAT.

—Prepareu-vos, que us vaig a declarar la guerra desseguida.

ENTRE VEINS

—I tu què fas, minyona?
—Jo... mireu... neutral!

Don Sanxo Suárez, governador d'aquesta insula, recomana molt *tiento* als confeccionadors de les pròximes candidatures.

El seu gust seria—segons confessió d'ell mateix—que'ls candidats portessin una *bandera econòmica*.

Així diu que se suavitzarien aspreses. Una bandera de llustrina, barateta, però ben roja i ben *gualda* ¿no és això?

Per al dia 25 del actual s'està organitzant, per la colònia francesa de Barcelona, un gran banquet dedicat al nostre poeta Guimerà amb motiu del seu nomenament de cavaller de la *Legió de honor*.

Presidirà l'acte el senyor Cònsol General de França, monsieur Gausson.

S'admeten adhésions en el «Círcol Francès», Ronda de Sant Pere, 2, fins al dia 20.

El candidat figuerenc senyor Torroella s'ha retirat, diu, «per a no causar divisions entre'ls republicans de la federal ciutat empordanesa.»

Sí, vaja, és allò...
Como Leonor no me quiere, renuncio generosamente a la mano de Leonor.

Al tanto, senyors, que no'ns en descuidessim: Demà és Sant Josep.

Ho recordem als republicans que se les donen de anticlericals i lliurepensadors i celebren el sant per allò de que «és la tradició!»

I que no són pocs ni gaires per la gracia de Déu!

Però nosaltres, senyors Pepets, com que no hi creiem, tenim el gust de no felicitar-los.

Ara, si es tractés de Pepets, seria diferent.

Durant aquests dies el bisbe Reig està molt enfeinat amb el sagrament de la confirmació.

En una horeta, l'altra tarde, va confirmar a 500 nois.

Cinccentes catxetes donades a les galtes dels infants.

I després volen que'ls homes siguem amics de la Santa Mare Església!...

«Què hem d'ésser, sant cristià, si de menuts ja'ns tracta a bofetades?»

Un pobret captaire allarga la mà suplicant davant d'una estàtua de les del Parc.

—Que fas aquí?—li pregunta un vianant.

—Es que'ls meus pares m'obliguen a captar.

—I a una estàtua de marbre vens a demanar caritat.

—Ho faig per anar-me acostumant a que no me'n facin.

Diuen que'n Suárez Inclán vol dimitir.

Diuen... però cal

Aquestes coses no s'han fet per un ex-ministre.

Tots els indicis fan suposar que, en el districte de Sant Feliu de Guixols, els regionalistes no volen entrar en lluita electoral aquesta vegada.

Quan els lligaires han pres aquesta determinació, no dupteu que és que a Sant Feliu hi han trobat *algun tap*.

Les eleccions ja han animat les pacífiques comarques.

Comencen a florir oradors als mitings.

Bona cullita per a llenya, vatua Déu! diran els pagesos.

Amb motiu de les «crítiques i calamitoses circumstancies que estem travessant» se celebraran a les esglésies diverses funcions religioses.

Ja han comensat a Sant Jaume amb el gran sermó de un pare jesuïta.

Resultat de la predicació?

Que l'endemà s'apujava el pa de cinc cèntims el kilo.

No són sermons, precisament, lo que fan falta.

Aconteixement, senyors!

Llegeixin:

«En el expreso, llegó ayer de Madrid el señor marqués de Comillas.»

Ja s'ha acabat la miseria, doncs.

Se li ha acabat an ell, fa dies.

Els jaumins de *La Trinchera* han acordat verificar, cada mes, una excursió a la muntanya. Ben fet; a escampar la boira.

No hi ha res que reforci tant com els bons aires.

An ells, sobre tot, els provarà molt; tan faltats, pobres, de reconstituents!

Mossèn Gatell, empessari del cine de Santa Agna, està a punt de celebrar les seves bodes d'or.

Oh, ja, ja!...

Més facil és que les celebri d'or que no de calderilla.

Vaia una mina, la rectoria de Santa Agna!

En Weyler diuen que s'està morint.

Si la trista nova s'arriba a confirmar, s'assegura que'ls cubans enviaràn a l'enterro una preciosa corona.

Ben merescuda, per cert!

L'Azcarate i en Junoy se dediquen a visitar les persones reials i als seus parents. L'Azcarate no sabem què hi va a fer; pot-ser a donar algun consell, pot-ser a llogar-se per mestre de l'infantet.

Ara, en Junoy sí que ho sabem: mentres està conversant amb el rei o la reina, l'ensenyen als infantets per una escletxa, i després, quan algun d'aquests xicotets fa alguna raresa, li diuen:

—Mira, que viene Junoy!

I tot Déu calla.

En Cambó digué, en son últim discurs, que «La Lliga» presentaria candidats per tots els districtes en les pròximes eleccions a diputats. D'això ne diu presentació, don Francesc? I ara, home! Si això és la degollació dels ignocents!

El nostre estimat amic Jesús Pinilla, recorrent el districte de Vilafranca, per on el proclamaren candidat, ha sigut víctima d'un accident automobilista.

Afortunadament les ferides rebudes han sigut lleus, lo qual fa que ho sentim i ens en alegrem a la vegada. Sentim el percañç i ens alegrem de la «lleugeressa».

Sembla que'ls mauristes presentaran, per Barcelona, a don Joaquim Nadal.

Aivò és volguer fer Nadal abans de Pasqua.

Però ja veuràn com, al cap de vall, per ells, serà un Nadal sense turró.

Els carlins de Sort-Viella han proclamat candidat per les pròximes legislatives a don J. Griñó Piñol.

Dinyada!

Ja *gríno*...laràn, quan se'ls atravesi el pinyoll!

Si passen pel carrer de Pelai, ja'm faràn el favor de ficar-se en el balcó del «Casino Liberal».

A la mateixa cantonada hi ha un artístic (?) escut que tomba d'esquena. Sembla la mostra de un estanc de poble de fóra.

Allò no és un escut d'Espanya; allò és una plata de pebrots i tomàtecs.

No hi ha dret, *señores!*... Se pot ésser lliberal, però no tant!

Un jesuïta que's distingia molt per sapiguer arreglar casaments, recomanava al marqueset X una noia de l'aristocràcia.

—Per què no's casa amb Fulana?—li deia.—Es un àngel!

—Sí, però es pinta els ulls, els llavis i les galtes.

—Què té que veure!—respongué el jesuïta.—Ha vist mai cap àngel que no sigui pintat?...

Gramàtica Elemental
de la

Llengua Catalana

per A. ROVIRA I VIRGILI

Un tom tela

Pessetes 3

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y Cia

GEOGRAFÍA ECONÓMICA DE LA GUERRA

Mapa de España... sense Portugal